

[Willesen.]

rimelig — vilde udarbejde Forslag, hvorved man gik videre i Retning af at frigøre Statsbaneledelsen fra Rigsdagens Indblanding, kunde Diskussionen føre til, at Ministeren vilde give Tilsagn om at udarbejde et saadant Forslag, saa tror jeg, at dette vilde glæde flere end mig; og saa vilde jeg mene, at baade det foreliggende Lovforslag og denne Debat havde haft deres praktiske Værdi.

Ministeren for offentlige Arbejder (Stensballe): Jeg takker de fire ærede Ordførere for den Stilling, de har taget til dette Lovforslag, saaledes at jeg kan blive fritaget for i alt Fald nu at spille mere Tid derpaa.

Jeg er i mangt og meget enig med det ærede Medlem Hr. H. F. Ulrichsen i det, han udtalte, men jeg forstod det ærede Medlem saaledes, at det, han mente man skulde foretage, var at fæstne den Styrelsesform, som blev indført ved Styrelsesreformen af 1925, eventuelt gaa noget videre ad den Vej, idet man derved vilde gaa sikrest. Det tror jeg ogsaa, thi jeg tror, at alt for store Svingninger i Styrelsesformen vilde fremkalde Vanskeligheder. Jeg for mit Vedkommende er ogsaa af den Opfattelse, at en alt for stærk Indgriben fra Rigsdagens Side i Statsvirksomhedernes Drift ikke er et Gode. Jeg var derfor ogsaa med Glæde med til at gennemføre Loven om Jernbanernes Styrelse af 1925. Kan man finde sikrere Former for en Fremadskriden, er jeg ogsaa villig til at overveje saadanne, hvis der skulde blive tilstrækkelig Grund dertil. For Tiden mener jeg i alt Fald ikke, at der er nogen Grund dertil. Jeg tror, at i Øjeblikket har Statsbanerne det bedst ved at fortsætte ad den Linie, som man er slaaet ind paa i 1925, og søge at faa saa meget ud af den som muligt.

Hermed sluttede Forhandlingen.

Lovforslagets Overgang til anden Behandling
vedtoges uden Afstemning.

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Folkeafstemning om Ophævelse af den tvungne Værnepligt.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 2393; Forelæggelsen findes i Tidenden Sp. 722).

Sagen sattes til Forhandling.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Axel Dam): Ogsaa dette Lovforslag er et Principforslag. Lovforslaget har to Gange med et Aars Mellemrum været forelagt her i Tinget, begge Gange, saa vidt jeg ved, den 26. Oktober. Jeg skal derfor henholde mig til, hvad jeg i de to Forelæggelsestaler har anført til Støtte for Lovforslaget. Kun skal jeg gøre opmærksom paa, at der i § 1 staar, at „inden den 1. Januar 1928“ skulde en saadan Folkeafstemning som den foreslaaede finde Sted. Dette er jo imidlertid blevet en fysisk Umulighed; og jeg haaber, man vil opfatte det, som om der stod 1. Januar 1929.

Jeg skal, som sagt, ikke igen fremføre den Begrundelse, jeg har fremført ved de to nævnte Løjligheder. Jeg skal kun minde om, at det, Lovforslaget gaar ud paa, ikke er en direkte Afskaffelse af den almindelige Værnepligt, men en Folkeafstemning om, hvorvidt Værnepligten skal afskaffes.

Nu kunde man drøfte, om dette Spørgsmaal egner sig til Folkeafstemning. Det mener jeg, at det gør i høj Grad. Der stilles her et enkelt og klart Spørgsmaal, som enhver Vælger ud fra sine Principper maa kunne tage Stilling til, og dette Spørgsmaal er ikke sammenknyttet med Detailspørgsmaal, som Vælgeren mangler Sagskundskab for at kunne tage Stilling til.

Fremdeles mener jeg, at det maa interessere baade Tilhængere og Modstandere af den almindelige Værnepligt at faa dette Spørgsmaal underkastet Folkeafstemning. Hvis en Lov hviler paa et sikkert og retfærdigt Grundlag, paa et Retsprincip, hviler den sikkert. Men naar en Lov, som den om den tvungne Militærtjeneste, hviler paa en oplagt moralsk Retskrænkelse af Individet, saa hviler den meget svagt, for saa vidt den ikke hviler paa en meget stærk Folkevillie, det vil sige, for saa vidt der ikke er en meget stærk Mangel paa Retssans hos Folket, som kan gøre, at Loven opretholdes. I andet Fald hviler den paa et meget svagt Grundlag; og jeg antager, at hidtidige Tilhængere af tvungen Militærtjeneste i saa Fald ogsaa vilde betænke sig paa at opretholde en saadan Ordning. Jeg skal derfor anbefale Lovforslaget til hurtig og velvillig Behandling.

Ifølge Sagens Natur er der egentlig intet at forhandle om i et Udvalg. Jeg vil derfor henstille, at Lovforslaget hurtigst muligt maa komme til Afstemning. Baade den Afstemning, der vil finde Sted her i Tinget, og den Afstemning, der eventuelt